Research Article

बाबा हाजी फरीद्दीन साहेब रहै. दर्गा (होटगी गाव)

Kshirsagar Sunil Bhausaheb

Ph.D. Researcher(A.I.H.C.&A.) , Solapur University,Solapur.

सारांश **:**

बाबा हाजी फरीद्दीन साहेब रहै. दर्गा **होटगी गाव ता.- द.सोलापूर** या गावामध्ये असून तो या गावाचे ग्रामदैवत आहे. दक्षिण सोलापूर तालुक्याचे क्षेत्रफळ ११९५.३ स्क्वेअर कि.मी. आहे. हा दर्गा एक वैशिष्टपूर्ण आहे. कारण हा दर्गा ज्या ठिकाणी स्थापण झालेला आहे, त्याठिकाणी पूर्वी एका हिंदू देवीचे मंदीर होते. आपणा सर्वांना हे माहित आहे की मोगलांनी हिंदू मंदिरे पाडून त्या जागेवरती मश्जिदी बांधल्या.परंतु कोणत्याही ठिकाणी मंदिरे पाडून मोगलांनी / मुस्लिमांनी दर्गा बांधलेला नाही. कारण दर्ग्याची निर्मिती ही सूफी संताच्या मृत्युनंतर त्याच्या समाधीच्या जागेवरती केली जाते किंवा होते.

प्रस्तावना :

चिश्ती सिलसिला

याचे संपूर्ण नाव **वाजा अबु इसहाक शामी चिश्ती** असे आहे.अली हा महंमद पैगंबराचा दत्तकपुत्र व एक खलिफा होय. शिष्यपरंपरेने त्याच्यापासून चिश्ती हा नववा येतो. तो मूळ **सिरिया** प्रांताचा रहिवासी होता. तिथून तो **ुरासा-ा** प्रांतातील **चिस्त** या गावी येऊन राहिला. त्यामुळे लोक त्याला चिश्ती म्हणू लागले. याच्या शिष्यपरंपरेतील **वाजा मोइनुद्दीन चिश्ती** (१२ वे शतक) हा **शहाबोद्दीन गोरीच्या** सैन्याबरोबर भारतात अला व काही काळ पंजाबात राहून पुढे **अजमेरला** स्थायी झाला. भारतातले सर्व सूफी त्याला आपला गुरू मानतात आणि **आफताबे हिंद** या पदवीने गौरवतात. दिल्ली ते अजमेर या प्रवासात त्याने ७०० हिंदूना मुसलमान बनवले, असे सांगतात. अजमेर येथे त्याने जी बाटवाबाटवी केली तिच्याबद्दल खुद्द त्याचा एक शिष्य म्हणतो - मोइनोद्दीन अजमेरास पोचला त्यावेळी ते शहर हिंदूचे होते. तिथे कोणी मुसलमान नव्हता. पण मोइनोद्दीनचे पाय त्या नगराला लागले मात्र तिथले इतके हिंदू मुसलमान झाले, की त्याला काही मर्यादाच राहिली नाही.

मोइनोद्दीन चिश्तीचा प्रशिष्य **फरीदुद्दी-न** (१२ वे शतक) हा होय.याची उपासनापद्धती मधुर असल्यामुळे लोक त्याला शकरगंज म्हणू लागले.दक्षिण पंजाबात याने सूफीमत प्रचारिले.त्याचा शिष्य निजामुद्दीन औलिया हा होय.**अमीर खुसरू, अमीर हुसेन देहलवी, खाजा हसन निजामी, शेख सलीम चिश्ती,पद्मावतचा कर्ता मलिक महंमद जायसी,अहमद साबिर** इ. लोक निरनिराळ्या ठिकाणी राहून सूफीमताच्याद्वारे इस्लामचा प्रचार करीत राहिले. बज्मे सूफीया या ग्रंथाचा कर्ता लिहितो - या संतांना निरनिराळ्या स्थानांवर या कारणाकरिताच नियुक्त करण्यात आले होते,की त्यांनी इस्लामचा दिवा पेटवून सगळा हिंदूस्थान प्रकाशित करावा.दिल्लीचे सुलतान आपल्या राजकीय वर्चस्वारिता इकडून तिकडे फौजांच्या हालचालित निमग्न असत, तेव्हा हे मठातील संत - महंत लोकांच्या मनावर आपली छाप पाडीत.हळूहळू हिंदुस्थानात दोन समांतर राज्ये ायम झाली. एकाच्या हातात तलवार होती व दुसऱ्याच्या हातात धर्मप्रचार व वैराग्य ही शस्त्रे होती. या संत-महंतांच्या द्वारेच हिंदुस्थानात इस्लामचे वर्चस्व व वैभव कायम झाले.

बाबा हाजी फरीद्दीन साहेब रहै.

पत्ता - होटगी गाव, ता.- द. सोलापूर.

सिलसिला - चिश्ती सिलसिला.

पुजारी / मुजावर - शकील अब्दुलमहबूद काझी.

ट्रस्ट - ट्रस्ट आहे.

ट्रस्ट नोंदणी क्र. - बी. १४६.

ट्रस्ट रजि. ऑफीस - औरंगाबाद वक्फ बोर्ड.

ट्रस्ट सदस्य - ९ सदस्य आहेत.

ट्रस्ट अध्यक्ष - एजाज अब्दुलमहबूद काझी.

ट्रस्ट उपाध्यक्ष - जुल्फेकार गफार काझी.

उरूस

बाबांचा जून - २०१४ मध्ये ५५४ वा उरूस झाला.उर्दू तारिख १५,१६,१७,१८ शाबान (जून) या तारखेला उरूस साजरा केला जातो.१५ तार□ला संदल मिरवणूक निघते.१६ तारखेला चिरागाचा कार्यक्रम होतो. १७ तारखेला गलीफ म्हणजे चादर चढविण्याचा कार्यक्रम होतो. १८ तारखेला लंगर तसेच कुस्त्यांचा कार्यक्रम होतो. संदल मिरवणूक पूर्ण गावामध्ये रात्री १२ वाजल्यापासून पहाटे ५ वाजेपर्यंत निघते.

□र्च

□ावामधील लोकांकडून वर्गणी गोळा केली जाते.दर्ग्याच्या नावे १०५ एकर जमिन आहे यामधील उत्पन्न याद्वारे दर्ग्याचा खर्च भागविला जातो. दर्ग्याचे लाईट बिल माफ आहे.

दर्गा इतिहास

बाबांचा जन्म बगदाद या ठिकाणी झाला. बाबा या ठिकाणी इ.स. १४५० मध्ये आले. या ठिकाणी पूर्वी कट्ट्यावा देवीचे मंदिर होते. बाबांनी या ठिकाणच्या कट्ट्यावा देवीला विचारले की मला या ठिकाणी नमाज पढण्यासाठी जागा पाहिजे, त्यावेळी देवीने बाबांना नमाज पढण्यासाठी जागा दिली. बाबांनी हरणीच्या कातड्यावर बसून नमाज पढण्यास सुरूवात केली. नमाज पूर्ण होईपर्यंत हरणीचे कातडे १०५ एकर जमिनीवर पसरले, त्यामुळे या ठिकाणची कट्ट्यावा देवी तुळजापूर या ठिकाणी निघून गेली व या ठिकाणी दर्गा स्थापन झाला. आदिलशहाने हा दर्गा बांधला. हा दर्गा या □ावचे ग्रामदैवत आहे.

समाज जागृती / सामाजिक कार्य

मुंबई या ठिकाणावरून सूफी संतांना बोलाविले जाते व कव्वालीचा कार्यक्रम घेतला जातो व याद्वारे समाज जागृती केली जाते.

 ISSN:- 2393-8900

संदर्भ ग्रंथ

१. पं.महादेव शास्त्रीजोशी, पद्मजा होडारकर, भारतीय संस्कृतीकोश दहावा खंड, केंदीय शिक्षामंत्रालय नवी दिल्ली आणि म.राज्य साहित्य आणि सां.मंडळ मुंबई, प्र.वर्ष - एप्रिल १९७९,
२. गॅजेटिअर - बी.जी.कुंटे - १९७७, बॉम्बे.
३. विकिपिडिया सोलापूर
४. मुलाखत - शकील अब्दुलमहबूद काझी
५. www.solapur.gov.in